

Nederlands Genootschap van
Sint Jacob
Jaarverslag 2023

Colofon:

Nederlands Genootschap van Sint Jacob

Huis van St. Jacob
Janskerkhof 28A
3512 BN Utrecht
e-mail: Secretaris@santiago.nl

Bestuursamenstelling:

(Per 31-12-2023)

Peter Hesseling, voorzitter
Jos Henderik, secretaris
Gabriel van de Luitgaarden, penningmeester
Hans Goeman, bestuurslid
Herman Velvis, bestuurslid
Janneke Schievink, bestuurslid
Dick van der Klaauw, bestuurslid
Edwin van Gerwen, bestuurslid
Nelleke Boel, bestuurslid

Bankrekening:

NL 82 RABO 0365 2504 30

KvK nummer:

40447304

Website:

www.santiago.nl

Foto's:

Diverse bronnen en fotografen.

Inhoudsopgave:

Voorwoord:	5
Internationale betrekkingen:	5
Bestuurszaken:	6
De regio's:	7
Regio Noord-Holland benoorden 't IJ:	7
Regio Midden Nederland:	7
Regio Amsterdam:	8
Regio Bollenstreek/Rijnland:	9
Regio Den Haag:	10
Regio Rotterdam:	11
Regio Utrecht/Rivierenland:	11
Regio Zuidwest Nederland:	12
Regio Zuidoost Brabant:	13
Regio Den Bosch:	14
Regio Limburg:	15
Regio Arnhem Nijmegen:	15
Regio Oost Nederland:	17
Regio Groningen/Drenthe:	17
Regio Friesland:	19
Regio Breda Tilburg	20
Werkgroepen binnen het Genootschap.	22
Werkgroep Bibliotheek:	22
Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles:	22
Werkgroep Hospitaleren:	23
Werkgroep Huiskamer van de Lage Landen:	24
Redactie Jacobsstaf:	25
Werkgroep Website:	26
Werkgroep Ledenservice:	27
Werkgroep Ledenbijeenkomsten:	28
Werkgroep Pelgrimeren voor de Jeugd:	29
Santiago Students:	31
Pelgrimskoor El Orfeón:	31
Werkgroep Aandacht en Spiritualiteit:	32
Werkgroep Jacobike:	33
Informatiecentra:	34

Camino Academie:	36
Bewegwijzering Jacobsroutes in Nederland:	37
Vertrouwenspersoon:	38
Dankwoord:	38

Voorwoord:

Het was weer een bijzonder jaar. Het Genootschap bruist van de energie. De regiocommissies organiseren veel activiteiten: wandelingen, fietstochten, cursussen Spaans, lezingen, excursies, workshops. Dit verslag laat zien wat zij allemaal hebben georganiseerd. Maar ook de werkgroepen lieten zich niet onbetuigd. Vele initiatieven werden genomen. Het is dan ook geen wonder dat we het afgelopen jaar opnieuw meer nieuwe leden mochten verwelkomen. Helaas gingen er ook leden weg, maar per saldo zijn we gegroeid.

Gezamenlijk zijn we gekomen tot een nieuw beleidsplan met als titel **“Ieder zijn eigen Camino”**. We hebben daarmee de contouren uitgezet voor de komende jaren. Bij de totstandkoming hebben we zoveel mogelijk leden betrokken. We hebben de regiocommissies en werkgroepen tijdens de jaarlijkse bijeenkomsten om inbreng gevraagd. Maar ook individuele leden konden bijdragen leveren. Zo werd het een product van de leden en niet van het bestuur. Het beleidsplan werd dan ook in de voorjaarsvergadering vrijwel unaniem aangenomen.

Dat het Genootschap blijft groeien vraagt wel wat van onze organisatie. We ontkomen er niet aan om meer zaken strikter te regelen. Daar heeft het bestuur in 2023 veel aandacht aan besteed. Daarbij is het belangrijk een balans te vinden tussen het maken van regels en voorschriften en het informele karakter wat in ons Genootschap zo belangrijk is. Dat is en blijft zoeken.

Op het internationale vlak hebben we stappen voorwaarts gezet. Als grootste Jacobusvereniging ter wereld hebben we wel wat in te brengen. Het Nederlands Genootschap van Sint Jacob is één van de zes initiatiefnemers om te komen tot een Europese Unie van Genootschappen: Camino Europa Compostela. Daarbij moesten we steeds weer compromissen zoeken tussen de gevoeligheden onder de deelnemers en tussen culturen van andere landen. We hopen het proces in 2024 af te ronden en tot de formele oprichting over te gaan.

Ca 400 vrijwilligers houden het Genootschap levendig en bij de tijd. Zonder hun inspanningen zou het Genootschap niet zo groot en actief zijn. Het bestuur is ze, mede namens alle leden, dan ook zeer dankbaar.

Dank aan allen die bijdragen hebben ingestuurd voor dit verslag en aan de secretaris die er één geheel van wist te maken.

En voor 2024: Buen Camino.

Peter Hesseling
Voorzitter

Internationale betrekkingen:

Op het gebied van internationale betrekkingen is het bestuur bijzonder actief geweest. Het Nederlands Genootschap van Sint Jacob is wereldwijd de grootste Jacobsvereniging. Zelfs verenigingen in landen als de USA, Spanje, Duitsland en Italië hebben aanzienlijk minder leden. Daarmee kunnen we internationaal een rol van betekenis spelen. Zo is het Genootschap aanwezig geweest bij de conferentie van de FEAACS in Ourense (ES) in april 2023 en het wereldcongres in Monte do Gozo (ES) in oktober. Onze voorzitter heeft bij die gelegenheden lezingen gehouden over ons Genootschap.

Verder zijn wij één van de zes initiatiefnemers van het oprichten van een Europese Unie voor Jacobsgenootschappen. Samen met twee organisaties uit België, twee uit Frankrijk en één uit Spanje hebben we vooralsnog grote stappen gezet. We zijn nu zo ver dat de statuten en het Huishoudelijk

Reglement zo goed als klaar zijn en we in 2024 tot de daadwerkelijke oprichting kunnen komen. Het was een langdurig en stroperig proces waarbij rekening gehouden moest worden met gevoeligheden binnen en tussen landen of culturen. Het was een leerzaam onderhandelingsproces. In dat kader zijn vorig jaar in Arras (FR) en dit jaar in Ourense (ES) verklaringen opgesteld om de samenwerking te bekrachtigen. Die van Ourense is medeondertekend door de presidenten van Galicië en die van de provincie Ourense. Internationaal bestaat er veel belangstelling voor deze nieuwe unie.

We hebben warme contacten met de twee Belgische Genootschappen: het Vlaams genootschap van Santiago de Compostela en L'Association Belge des Amis de Saint Jacques de Compostelle. De voorzitters ontmoeten elkaar twee per jaar om informatie uit te wisselen en te kijken waar er raakvlakken zijn.

Bestuurszaken:

In 2023 hebben we een geslaagde verhalenwedstrijd uitgeschreven. Er kwamen veel inzendingen binnen. Voor de jury een flinke klus om daar een winnaar uit te kiezen. Het werd Christine Roth met haar verhaal Godvergeten. Op de voorjaarsbijeenkomst van 18 maart heeft ze haar verhaal voorgelezen en uit handen van Peter Hesseling de prijs in ontvangst genomen.

De sint Janskerk heeft al haar bezittingen voor een langere periode verhuurd of verkocht aan de Theologische Universiteit Utrecht. Gevolg daarvan is dat ons huurcontract op termijn vervalt en dat we op zoek moeten gaan naar een nieuwe locatie voor ons 'Huis van St Jacob'. Anticiperend daarop is het bestuur in overleg met de gebruikers van het Huis gestart met het zoeken van potentiële nieuwe locaties. Tot nu toe is er nog geen geschikte locatie gevonden waar de bibliotheek en ook het informatiecentrum onderdak kunnen krijgen.

In het voorjaar van 2023 heeft de Belastingdienst definitief, ondanks onze bezwaren, de ANBI-status van de Stichting Pelgrimsvrienden ingetrokken. Het bestuur heeft daarop besloten te onderzoeken of het mogelijk is een nieuwe stichting op te richten die wel aan de voorwaarden van de Belastingdienst voldoet. In 2024 wordt duidelijk of dat gaat lukken.

Met de regio's en de werkgroepen zijn bijeenkomsten geweest om het nieuwe beleidsplan verder vorm te geven. Ook is er besproken hoe het handboek voor onze vrijwilligers geactualiseerd moet worden en vooral beter toegankelijk. Ook wij als Genootschap worden steeds meer geconfronteerd met toenemende wet- en regelgeving. Bijvoorbeeld over privacy, maar ook omtrent aansprakelijkheid van vrijwilligers en omgangsvormen. Het oude handboek voorziet in een aantal van deze zaken niet meer.

In juli heeft het Genootschap een prachtige kathedraal in ontvangst mogen nemen. (Zie ook de bijdrage van de regio Limburg) Dit kathedraal wordt gebruikt tijdens de jaarlijkse Jacobslezing. Rient Ploeger van de Werkgroep Aandacht en Spiritualiteit was de eerste gebruiker.

Ons Genootschap is opgericht in 1986, in 2026 bestaan we dus 40 jaar. Reden om hier extra aandacht aan te besteden. Er is een commissie gevormd die dit gaat voorbereiden.

Tijdens de najaarsbijeenkomst heeft Peter Hesseling aangekondigd zijn functie als voorzitter in november 2024 neer te leggen. Er is een vacaturecommissie benoemd die een profiel en een vacature tekst heeft opgesteld om een nieuwe voorzitter te werven.

De regio's:

Nederland is in het Genootschap verdeeld in 16 regio's en elke regio heeft een eigen regiocommissie. Doel van de regiocommissies is contact houden met de leden in de eigen regio. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. Hieronder staat van elke regio, in willekeurige volgorde, een kort jaarverslag met activiteiten en hoogtepunten in 2023.

Regio Noord-Holland benoorden 't IJ:

We hebben een actief jaar achter de rug. Met de Voor- en Najaarsbijeenkomst, de tien St. Jacques Cafés, de zeven wandelingen en het fietsweekend hebben de leden van de regio elkaar regelmatig ontmoet. En iedere ontmoetingsplek trekt een specifieke groep pelgrims. Het café is de plek waar lief en leed wordt gedeeld, ervaringen en plannen worden uitgewisseld en nieuwe leden gastvrij worden onthaald.

Bij de bijeenkomsten is de pelgrimsparade door de leden een centraal thema en bieden we in het middagprogramma een speciaal onderwerp aan. In het voorjaar namen Karin en Luc ons mee op hun reis met twee ezels en drie levensthema's in de rugzak: Er dwars doorheen – er overheen – de weg naar huis. Een boeiend, ontroerend verhaal van twee bijzondere mensen. Op de Najaarsbijeenkomst hebben we een zangworkshop georganiseerd en zelfs de onervaren zangers kregen er plezier in door het enthousiasme van pianist en dirigent, die zich met de keuze van de liederen een Camino voorstelden.

Met de wandelingen via Schoorldam, Egmond aan de Hoef, Uitgeest, Pont Buitenhuis, Haarlem en Sloterdijk hebben we op 10 juni Amsterdam bereikt en onze Camino 'Van Wad tot IJ' afgesloten met een symbolisch moment: Het achterlaten van een schepje Texels zand (start) in de grote schelp in de Vredeskerk (aankomst). De deelnemers, gemiddeld 40 per wandeling, ontvingen een speciale badge 'Van Wad tot IJ'. Het rondje Den Oever in november is een stukje van de variant waarmee we in maart 2024 het geheel afsluiten.

Het fietsweekend naar St. Jacobiparochie, met gastvrij onthaal door regio Friesland, was een experiment maar met 11 deelnemers voor herhaling vatbaar.

In 2023 hebben we, toch onverwachts, afscheid genomen van onze penningmeester, Ben Hooijschuur. Peter Jongh Visscher was bereid de boekhouding over te nemen en het jaar financieel af te ronden.

Regio Midden Nederland:

Samenstelling commissie bij het begin van 2023:

Wim Loos, voorzitter.

Peter Dormans, secretaris.

Jan Kamphorst, penningmeester.

Co de Leeuw, lid.

Erna Huijink, lid.

Op 20 november 2023 heeft Peter Dormans afscheid genomen en is Mariet van der Burgt tot de commissie toegetreten. In 2023 is de commissie 4 keer bij elkaar gekomen in het Huis van St. Jacob

in Utrecht. Daarnaast verliep het contact meestal per e-mail of de groeps-app. Er zijn 11 nieuwsbrieven naar de leden gestuurd.

Op 14 oktober hebben Jan Kamphorst en Wim Loos de contactdag voor regiocommissies in Utrecht bijgewoond.

Activiteiten (met het aantal deelnemers tussen haakjes):

28 januari	Snertwandeling rond Austerlitz o.l.v. Hans van den Breul (22).
21 februari	Filmvoorstelling van Jaap Bunk over de voettocht van twee heren en twee dames van Nevers naar Santiago in 2005, in restaurant De Mandemaaker in Spakenburg (60).
14 maart	Café St. Jacques in het Stadscafé Amersfoort (27)
1 april	Workshop "Reisverhalen schrijven" door Michiel van Straten in het Brinkhuis in Laren (22).
9 mei	Café St. Jacques in restaurant De Colonel in Zeist (15).
20 april	Organiseerde Ad Laney een filmvoorstelling over zijn pelgrimage naar Rome in het Huis van Eemnes (50, gedeeltelijk leden van het Genootschap).
13 mei	Wandeling bij Bikbergen in Huizen (16).
10 juni	Fietstocht "Rondje Gooi" o.l.v. Rob Loois (7).
12 september	Café St. Jacques in restaurant The Lux in Zeewolde (27).
7 oktober	Wandeling Appelpad bij Nijkerk o.l.v. Jan Kamphorst (16).
14 november	Filmvoorstelling van Cok en Ellie Verhoef over hun fietstocht naar Santiago in het Brinkhuis in Laren (59).
2 december	De voorstelling van Hella van de Wijst en David Heijmans "Wandelen met Hella" werd afgelast door ziekte van Hella. Deze wordt verplaatst naar 2024.

Regio Amsterdam:

2023 was een actief jaar voor de regio, met het organiseren 3 wandelingen per maand kan er veel gewandeld worden in onze regio. De standaard regionale wandeling trekt iedere maand gemiddeld 20 personen.

In 2023 heeft de door ons geïntroduceerde 'sloWalk' een vaste groep wandelaars gekregen, de 'sloWalk' is voor de wandelaar die de langere afstanden niet meer aan kan. Waarbij het wandeltempo iets lager ligt maar waarbij bovenal het wachten op elkaar belangrijk gevonden wordt. De gemiddelde afstand ligt rond de 10km. De 020 wandelingen hebben de Knooppunten en Paaltjesroute afgerond en zijn begonnen aan het Waterliniepad.

Ruth heeft een wandelweekend georganiseerd in het najaar wat gezien de enthousiaste reacties zeker een vervolg gaat krijgen

In 2023 mochten we weer een groot aantal nieuwe leden begroeten, aan het eind van het jaar stond de teller op 1018. In 2023 heeft onze regio ruim 100 nieuwe leden mogen verwelkomen.

Gaande het jaar hebben wij weer een dag gehad waarin de app's m.b.t. het wandelen werden uitgelegd en gepraktiseerd. Ruth & Cees hebben ons in de wereld van MAP.ME en Organicmaps begeleid.

Dit jaar 1 x keer een filmavond georganiseerd met een redelijke opkomst

Mieke Schrieke heeft ons een avond onderhouden met haar uitleg over het begeleiden van wandelaars op de routes naar Santiago.

De regiodag in oktober, wederom in Weesp, werd druk bezocht en het programma werd zeer gewaardeerd met presentaties van Henk Murray over het Kloosterpad en Huberta Wiertsema & Arno Cuppen met "de Reis van Betekenis.

Het bedankkaartje van 25 jaar lidmaatschap van het Genootschap dat wij als regio naar de regioleden, sturen die het betreft, wordt zeer gewaardeerd

Aan het einde van het jaar hebben we als regiocommissie afscheid genomen van Ronald de Graaf na ruim 3 jaar lid te zijn geweest van de commissie. In Roon Hulshoff hebben wij een nieuw commissielid gevonden die de commissie voorlopig weer compleet maakt.

Regio Bollenstreek/Rijnland:

2023 het eerste volle jaar van het nieuwe bestuur was een goed jaar. In november 2023 is het bestuur uitgebreid met Marjolein van der Vlucht waardoor het bestuur bestaat uit 4 personen. Daarnaast staat Kees Buts het bestuur bij met advies en kennis van de historie.

Op de twee regiobijeenkomsten konden we dit jaar veel nieuwe en ook jonge mensen verwelkomen. De lezingen gingen over verschillende pelgrimsroutes die door de presentatoren waren gelopen. Veel tips en bijzonderheden voor de toekomstige pelgrims op deze routes.

Dit jaar weer sinds lange tijd zijn er een tweetal Café St. Jacques georganiseerd. De bijeenkomsten waren in Leiden en hadden een goede opkomst.

De 10 regiowandelingen werden goed bezocht en waren verspreid in de regio uitgezet. Eénmaal zijn we op bezoek geweest in Heiloo. De nieuwjaarswandeling in januari 2023 was een voorbode voor 2023 met veel regen. Toch waren er veel pelgrims en zat de sfeer er goed in.

Het stempelen wordt in de regio gedaan door enthousiaste vrijwilligers. Alle verzoeken konden dit jaar worden ingewilligd. Een hele prestatie voor deze groep.

Ook dit jaar is er een wandelweekend georganiseerd in Vessem. Ook dat weekend stond in het licht van veel nattigheid. Maar de groep heeft naast de wandelingen ook andere talenten kunnen ontwikkelen en er waren zoals het hoort goede gesprekken tussen de deelnemers.

In het najaar is de leesgroep gestart met 12 personen. Dit onder leiding van Lidwien Meijer.

Regio Den Haag:

Voor onze regio was het een overzichtelijk jaar met bijna alleen maar jaarlijks terugkerende evenementen zoals de Nieuwjaarsbijeenkomst met een mooie filmvoorstelling, de Voorjaars- en Startersbijeenkomst, enkele wandel- en fietstochten, de Naamdag van Jacobus met wandeling en fietstocht, de Terugkomdag, de Najaarsbijeenkomst en ter afsluiting een winterwandeling. Los van de evenementen willen we het, altijd goed bezochte, maandelijkse Pelgrimscafé bij Dudok in Den Haag zeker niet onvermeld willen laten. Enkele leden zijn tussen de activiteiten door naar Santiago gepelgrimeerd.

Aanvullend op de 'reguliere' evenementen zijn nog extra activiteiten georganiseerd. Een aantal enthousiaste leden heeft ter afsluiting van de Naamdag van Jacobus een fantastische maaltijd bereid voor de ca. 40 wandelaars en fietsers. Dat alles vond plaats in de keuken en de Crypte van de Kloosterkerk in Den Haag.

In augustus hebben we, onder leiding van Lidwien Meijer, een mooie Grachtenwandeling gemaakt in Leiden. De start was in de Rodenburgermolen, met een hartelijk ontvangst door de molenaar met koffie en stroopwafels, aangevuld met een interessante presentatie over 'zijn' molen en wat daar allemaal voor komt kijken.

De najaarsbijeenkomst werd dit jaar samen met de regio Rotterdam en totaal ca. 100 deelnemers gehouden in de Maria van Jessekerk in Delft. Met interessante presentaties, o.a. door de Stichting Anders Bekeken, en een viertal stadswandelingen kijken we, ondanks het regenachtige weer en een kille kerk (plaid en verwarmde kussentjes brachten uitkomst), terug op een geslaagde dag. Ook in samenwerking met de regio Rotterdam is eind november een filmavond georganiseerd in LantarenVenster in Rotterdam. De vertoonde film "The Unlikely Pilgrimage of Harold Fry" was prachtig en maakte bij de ca. 100 toeschouwers de nodige emoties los, zeker aan het einde van de film. Na de film was er voor geïnteresseerden gelegenheid om na te praten tijdens het eten in het restaurant.

Regio Rotterdam:

In januari was het al duidelijk, het zou een druk, maar mooi jaar worden waarin we weer nieuwe leden mochten verwelkomen en de samenwerking bij de najaar bijeenkomst met regio Den Haag een feit werd. Ook werd onze commissie versterkt met Diana Rozendaal. Zij zal als aandachtsgebied Camino voor de jeugd voor onze regio vorm proberen te geven. Café St. Jacques en de zaterdag wandelingen rondom Gouda, Rhoonse- en Carnisse grienden, Dordrecht, Heenvliet en Ridderkerk werden door veel regioleden bezocht met veelal aansluitend een etentje met wie wilde. Aan de inspirerende workshop spiritualiteit deden 14 deelnemers mee. De

voorjaarsbijeenkomst met een wandeling door Vlaardingen, een bier en haringproeverij en een optreden van de Amazing Stroopwafels werd door meer dan 50 leden tot een mooi feest gemaakt. Voor de meerdaagse in Eerbeek, op een prachtige locatie, kwamen zoveel aanmeldingen binnen dat we een reservelijst hebben moeten aanleggen. Met 50 deelnemers maakten we dagelijkse (stille)wandelingen, volgden we workshops speksteen bewerken, wandelstaf maken en aquarelleren. Ook maakten we djembé muziek en een troubadour gaf ons mooie liedteksten mee. Als afsluiting van de stille wandelingen, op een veld een labyrint van kaarsen en een gedicht was indrukwekkend. De saamhorigheid in deze dagen was groot. De catering top. 4 maanden nadien hielden we een reünie die druk bezocht werd. De najaar bijeenkomst vond plaats in Delft, samen met regio Den Haag, in de Maria van Jessekerk van waaruit stadswandelingen en presentaties georganiseerd werden. Met Den Haag organiseerden we een filmavond waarbij meer dan 100 deelnemers aanwezig waren. 52 mensen genoten na afloop van een heerlijke maaltijd. Onze maandelijkse overleggen, tussendoor contacten, voorbereidingen en bezoeken aan landelijke bijeenkomsten maakten dat we terug kunnen kijken op een druk, maar ontzettend mooi 2023.

Commissieleden: John Siteur, Gijs Wendels, Huub Leenen, Jan van der Steen, Diana Rozendaal en Netta Michilsen.

Regio Utrecht/Rivierenland:

In januari hielden we onze leden-dag voor de regio en namen we afscheid van twee bestuursleden. We verzamelden voor de bijeenkomst van de leden van Regio Utrecht-Zuid Rivierenland bij Fort Vreeswijk. Uiteindelijk zijn we met 34 personen. We zijn blij dat het eindelijk weer kan, na 2 Corona-jaren: een echte fysieke bijeenkomst!

Vlak na deze geanimeerde leden-dag hebben we tijdens een feestelijk etentje afscheid genomen van onze voorzitter Elisabeth la Belle en penningmeester Jos Noteboom.

In juni hadden Anke en Karel Matthijs een gezamenlijk fiets/wandeloctocht uitgezet. Helaas is deze niet doorgegaan vanwege te weinig belangstelling.

In september vond de “Camini” plaats, een Pelgrimstocht-in-één-dag. Het doel hiervan was nieuwe groepen mensen kennis te laten maken met het fenomeen pelgrimeren. De Jacobikerk en Utrechtse theatermaker Marjon Moed sloegen dit najaar de handen ineen om hier werk van te maken. Samen met stadsgenoten en het Nederlands Genootschap van Sint Jacob ontwikkelden zij dit evenement. De camini werd afgelegd door 150 pelgrims en over een vervolg wordt al nagedacht.

In oktober mochten wij de landelijke Regio-dag organiseren. We ontvingen de andere regio's in De Zalen van Zeven, een prachtige en inspirerende locatie. De dag is ingevuld met het in kleine werkgroepjes bespreken van het Handboek voor Vrijwilligers en op welke manier we dit kunnen en moeten actualiseren. Janneke Schievink neemt alle suggesties mee en gaat ermee aan de slag.

In december hadden we 50 kaarten gekocht voor een filmmiddag in Pathé Rembrandt Utrecht. De eerste 50 leden maakten kans op deze “vrijkaarten”. We hebben gekeken naar de film 'The unlikely pilgrimage of Harold Fry'. Een prachtige ontroerende film waarbij “je voeten ook weer gaan kriebelen om te gaan wandelen”.

Al met al een mooi jaar om op terug te kijken en we kijken uit naar een fijn 2024.

Regio Zuidwest Nederland:

De beperkingen, opgelegd wegens de Corona pandemie, waren in 2023 niet meer van kracht, zodat we weer als vanouds konden wandelen en vergaderen.

Vergaderd werd er op 9 februari, 4 maart en 12 juni bij Ineke van de Par, en op 14 augustus bij Anke de Vos, tijdens een maaltijd waarvan elke deelnemer een gang verzorgde. Op 28 september was er bij Nico Moerman nog een voorbereidingsvergadering voor de regiodag.

Ter oriëntatie en voorbereiding voor de landelijke ledendag in 2024 bezochten Anke, Ineke en Nico de Landelijke ledendag op 11 november in Deventer. Op 16 november werd de eerste voorbereidende vergadering gehouden bij Nico. De laatste vergadering was op 11 december. Hierbij waren namens de ledenwerkgroep Boudewijn en Tanja van Weel aanwezig, eveneens ter voorbereiding van de ledendag.

Gewandeld werd er ook weer, en wel op:

- 25 februari. Een wandeling op de grens van Brabant en Zeeland, uitgezet door Ineke van de Par, met 15 deelnemers.
- 1 maart. Wandeling en fietstocht door de Yerseke Moer en Kapelle, evenals vorig jaar. Was bedoeld als bloesemtocht, maar de meeste bloesem was ons toen te vlug af. Ditmaal waren wij te vroeg en stond er nog niets in bloei. We blijven volhouden en proberen het in 2024 weer.
- 10 juni. Mooie wandeling van 16 km door Veere en omstreken met 18 deelnemers. In Veere werden we rondgeleid door Piet de Meester die ons veel interessants wist te vertellen. Na de rondleiding wandelden we een eind langs het kanaal en met een grote boog door de Walcherse binnenlanden weer terug naar Veere. Vanwege de hitte zagen enkele deelnemers van het laatste gedeelte af. Tegelijkertijd was er ook een fietstocht vanaf Domburg

georganiseerd, waar helaas maar 2 deelnemers op afkwamen. Sneu voor degenen die de tocht hadden voorbereid.

- 1 en 2 juli: Vanwege het succes van de pelgrimage naar Roermond van vorig jaar was het idee ontstaan van een meerdaagse pelgrimage. Het werd een mini pelgrimage, uitgezet door Ad Verhaart, van Bergen op Zoom naar Huijbergen. Hier werd overnacht in de Huijberg bij de broeders. Via een andere route ging het weer terug naar Bergen op Zoom. Ondanks de vele regen waren alle 22 deelnemers enthousiast.
- Op 2 september was er een wandeling van 14 km naar de Meeuwenduinen in de Boswachterij van Staatsbosbeheer bij Burgh-Haamstede, uitgezet door Frans en Gea van Blooij. Het was warm met pittige klimpartijen in het losse duinzand, maar heel mooi.
- Het slechte weer in november en december was er de oorzaak van dat de wandeling van Retranchement naar Sluis v.v., die Ingrid van Brabant had uitgezet, wegens onbegaanbaarheid van de route niet kon doorgaan. Volgend jaar beter.

De regiodag op 4 november werd bezocht door ca. 30 deelnemers, beduidend minder dan enkele jaren geleden, toen het aantal meestal ca. 50 was. Is publiciteit de oorzaak? Na kennismaking met koffie en een bolus zou het ochtendprogramma verzorgd worden door Everdine Geerlings met haar verslag over de Francigena. Helaas moest ze wegens ziekte verstek laten gaan. Gelukkig werden we gered door Ineke van de Par met een op het laatste moment geïmproviseerd college over spiritualiteit op de Camino, wat ze met de losse pols zo uit haar mouw schudde, geassisteerd door haar kleindochter Floor. Deze keer geen workshops, maar mooi aansluitend op het college van Ineke, een middag vullend programma, verzorgd door Huberta en Arno van pelgrimsherberg 'L' Esprit du Chemin, met als thema "Een reis van betekenis". In samenspel met de deelnemers werden de 7 stappen van een pelgrimage doorgenomen. Inspirerend! Zoals het betaamt, werd de regiodag afgesloten met Café Saint Jacques, dat weer vanouds gezellig was.

Ineke van de Par heeft zich ingespannen voor de wandelgroep "Ver van Huis" voor asielzoekers, maar om organisatorische redenen bij het COA wil dit niet zo goed van de grond komen.

Per 31 december is Anke de Vos afgetreden als voorzitter, zodat er voor die functie een vacature is ontstaan. Ze blijft wel lid van de regiowerkgroep. De regiowerkgroep bestaat nu uit zes leden. Vier kandidaten hebben zich aangemeld, twee ervan hebben zich teruggetrokken.

Regio Zuidoost Brabant:

Het verslagjaar 2023 kenmerkt zich vooral door de voortzetting van het dagelijkse leven waarin Corona op een ander plan werd geplaatst. Eerder geplande activiteiten werden opgepakt, op weg naar Santiago, mensen ontmoeten, volop stof voor nieuwe verhalen. En van de andere kant de impact van de politieke situaties elders in de wereld, de oorlogen van volwassen mensen onder elkaar, die een mens aan het denken zetten: hoe leggen we dit uit aan onze kinderen en kleinkinderen!

De maandelijkse cafés St. Jacques brachten - zeker voor de nieuwkomers die aan hun tocht wilden beginnen - een bron van informatie en inspiratie.

We hebben een erg succesvolle regionale Voorjaarsbijeenkomst en Najaarsbijeenkomst gehouden waar telkens ca. 70 deelnemers een gevarieerd programma mochten beleven.

De succesvolle regiowandelingen konden worden voortgezet. Enkele vrijwilligers wilden graag mooie wandelgebieden in hun woonomgeving laten zien en organiseerden daar deze maandelijkse wandeltochten.

Het Pelgrimeren voor de Jeugd kende opnieuw een succesvolle invulling op meerdere locaties binnen onze regio. Daarnaast kijken we ook naar kansen om de jeugdige pelgrims meer te betrekken bij de activiteiten en hen de ruimte te bieden meer hedendaagse facetten van het pelgrimeren uit te werken en presenteren.

De digitale Nieuwsbrief heeft gaandeweg zijn plek in onze regio gekregen en wordt maandelijks op onze website gezet door een ervaren webbeheerder, al wordt het vinden van een interessant onderwerp soms moeilijk. In de Nieuwsbrief van december 2023 is het jaar 2023 afgesloten met een passende Kerstboodschap. Daarbij is tevens een beetje vooruitgekeken naar onze plannen in 2024. Wij moeten constateren dat de opvattingen rondom het pelgrimeren en het op weg gaan naar Santiago aan het veranderen zijn. De hedendaagse pelgrim heeft er een andere invulling bij gevonden, meer eigentijds en passend bij de zienwijzen van de veelal jeugdige pelgrim. Als regiocommissie zullen we ons bezien hoe we daar zo gepast mogelijk op in kunnen spelen.

Het jaar 2024 zien wij als een jubileumjaar vanwege ons 25-jarig bestaan als Regiocommissie. Dat zullen we niet ongemerkt voorbij laten gaan!

Regio Den Bosch:

In 2023 heeft de regio een aanwas van ca 120 nieuwe leden mogen begroeten.

Van de ca 850 leden per einde 2023 zijn er 55 in de leeftijd tot 44 jaar. Dat wil zeggen dat ca 94% van onze leden een leeftijd heeft van 45 plus. Er worden initiatieven ontwikkeld om het aantal jongere leden te vergroten.

Qua financiën is de regio met al zijn activiteiten, dankzij het hanteren van een vrijwillige bijdragekoker, goed in balans.

Het caminocafé bestaat inmiddels 5 jaar. Het café wordt elke maand goed bezocht door nieuwe pelgrims en pelgrims die al onderweg zijn geweest (10 – 25 personen). Gemiddeld komen er meer wandelaars dan fietsers. De leeftijd varieert het van 20 tot 75+ jaar. Sommige mensen komen incidenteel, maar een aantal komt ook bijna maandelijks. Soms willen mensen graag iets vertellen aan de hele groep en dan maken we daar ruimte voor. Dat beperken we tot 5 minuten.

Fietstochten. In 2023 zijn 2 regiofietstochten georganiseerd: op 6 mei 45 km met 14 personen omgeving de Maashorst en op 16 september 68 km met 13 fietsers omgeving Den Bosch/vestigingsplaatsje Heusden.

Wandeltochten. In 2023 hebben we iedere maand een regiowandeling van ongeveer 18 km gehouden. In oktober is de regiowandeling gecombineerd met de najaar bijeenkomst. Er waren gemiddeld ca 30

deelnemers en ook zijn er nog voldoende vrijwilligers die zo'n regiowandeling willen voorbereiden. Voor het eerst is er een middagwandeling van ca 7 km gehouden met kinderen, ouders en grootouders. Voorbereidingen zijn getroffen voor twee keer een tweedaagse wandeling vanuit Vessem in het voorjaar van 2024.

Breed regio overleg. Inmiddels is een zgn. "breed regio overleg" gestart. Een halfjaarlijks overleg om te brainstormen/ overleggen over nieuwe ontwikkelingen en mogelijke activiteiten voor de regio.

Regio Limburg:

15 april regioidag: Anders Bekeken, walking blind, de jaarlijkse Camino met pelgrims die slechtziend zijn en/of slechthorend. Begeleid door buddy's. Daarna een lunch en vervolgens een optreden van Hella van der Wijst en muzikant David Heijmans. Hella is bekend van KRO programma "de wandeling" en andere presentaties. De dag werd afgesloten met een pelgrimsparade en Café Saint Jacques.

7 oktober: Thema wandelen. Met een voordracht door regiolid Cor O. over de verschillen tussen de tocht naar Rome en Santiago, via interviewvorm, zeer informatief en inspirerend. Sofie van de Waart hield de lezing "pelgrimeren met puberdochter/-zoon. Stadsdichter en pelgrim Hermen Verweij had een bijdrage met verhalen, gedichten en liederen. "Er zijn zoveel wegen", "een reis is nooit gelopen".

In de maanden januari t/m mei en september t/m december elke eerste maandagavond van de maand Café Saint Jacques.

22 juli: overdracht kunstobject/kathedr Jacobi van de regio Limburg en Broederschap aan het landelijke bestuur, Peter Hesseling, Herman Velvis en Nelleke Boel.

Regio Arnhem Nijmegen:

2023 is met wat strubbelingen in de regiocommissie begonnen.

Na een goed gesprek met Edwin en Gabriel liet een reactie vanuit het Landelijk bestuur even op zich wachten.

Uiteindelijk is het gelukkig allemaal goed gekomen en kunnen we vooruit kijken met een stabiele regiocommissie die bestaat uit: Joop (voorzitter), Marc (Peningmeester) Anita (secretaris) en Jan (Pelgrimeren met de Jeugd).

Activiteiten 2023:

- 11 x een café St. Jacques vanuit de Kreek in Oosterbeek.
- Spaanse lessen: 14 beginners en 8 gevorderden - januari t/m maart

- 21 januari: Midwinterwandeling vanuit Molenhoek met 20 deelnemers, gezellige dag met Café Saint Jacques als afsluiting.
- 8 februari: startersavond, 20 deelnemers, interessante avond waar veel info is uitgewisseld.
- 2-daagse in maart; 21 wandelaars en 4 fietsers, een groot succes, geweldige sfeer echt een heerlijk camino gevoel.
- Pelgrimeren met de jeugd vanuit de Jozefschool in Wageningen. 15 vrijwilligers op de been voor en met groep 7/8. Leerkrachten, leerlingen en vrijwilligers hebben genoten.
- Pelgrimeren met de jeugd in Elst, in samenwerking met Wegen met Zegen. Was een proef en is zeer goed bevallen.
- De Jacobsdag vanuit Rheden is bezocht door 56 pelgrims, een handvol vrijwilligers heeft ervoor gezorgd dat de dag een groot succes werd. We hebben de bomenkathedraal bezocht.
- De herfstwandeling vanuit Beek door de Ooijpolder op 7 oktober kon rekenen op 24 deelnemers.
- De terugkomavond op 13 november werd bezocht door 42 pelgrims, 5 pelgrims deelden hun ervaringen middels beeld en geluid.
- Voor de snertwandeling op 9 december hadden 33 pelgrims hun wandelschoenen aangetrokken.
-

Het was een jaar met veel mooie activiteiten, waar we met plezier op terug kijken, we bereiken steeds meer pelgrims in onze regio. We zien bij het Café Saint Jacques. en de andere activiteiten ook steeds weer nieuwe gezichten. Dat geeft een goed gevoel.

Regio Oost Nederland:

Eens in de 16 jaar overkomt het je als regio: dan mag je de landelijke najaarsbijeenkomst organiseren. En zo waren wij als Regio Oost het afgelopen jaar aan de beurt. Natuurlijk waren we er als regio-commissie niet dagelijks mee bezig, maar het heeft een jaar lang wel steeds in ons geleefd, soms heel sterk en soms alleen maar als een soort achtergrondruis. Hoe dan ook: het heeft ons als commissie een jaar lang beziggehouden. Want wat komt er een boel bij kijken, wat moet je een boel hobbels nemen, wat moet je veel met elkaar praten om te bepalen wat je wel en wat je niet in het programma wilt, et cetera.

De keus voor Deventer als plaats van handeling was gauw gemaakt en ook waren we er meteen zeker van dat we de Lebuinus-kerk wilden afhuren. Maar er was nog meer ruimte nodig, en wie zou de catering verzorgen, en wat ging het allemaal niet kosten? Zouden we wel binnen de begroting kunnen blijven? En natuurlijk ook heel belangrijk: zouden er wel een paar honderd inschrijvingen komen? En toen was de dag daar, zaterdag 11 november 2023. Er waren een kleine 600 mensen, Joke Hermsen gaf een fantastische lezing over de tijd, op de toren van de Lebuinus genoot men van het uitzicht, er werden stokken gemaakt, er werd met vetkrijt getekend, op de stadswandelingen bleek eens te meer hoe mooi Deventer is. Al met al was het een dag waar we als regio-commissie met voldoening op terugkijken, en - blijkens de vele positieve reacties - onze medepelgrims ook.

De andere regio-activiteiten stonden in 2023 op een iets lager pitje, maar dat gaan we in 2024 goed maken, zo hebben we ons voorgenomen.

Regio Groningen/Drenthe:

Januari: Ontmoeting met nieuwe leden. We hebben weer vele nieuwe leden mogen verwelkomen en hen kunnen voorzien van weer veel "wijze" tips op voet en fietsgebied. Ook een voorlichting over hospitaliseren in Roncesvalles en elders en informatie over de Huiskamer van de Lage landen in Santiago de Compostella ontbrak niet. Deze middag werd erg gewaardeerd door de 30 nieuwe leden. Theo de voorzitter had onze regio weer mooi voorzien met symbolen van de keitjes uit Drenthe en de Martinikerk uit Groningen.

Februari: De jaarvergadering voor de leden werd ook weer druk bezocht. Wederom een gezellige middag in Vries. Eerst werd het officiële gedeelte afgewerkt en de penningmeester werd bedankt voor het goed beheer van de centen in 2022. Na de pauze kwamen de 2 bekende pelgrims Job en Lil binnen vallen. Het thema was "Stilte op de Camino" Ook in Vries was het niet rustig, gekwebbel van

jewelste. Maar uiteindelijk kregen Job en Lil de zaal in Rust. We hadden Gerlof Katuin van regio Friesland uitgenodigd om ons wat meer over het Jabikspaad te vertellen. Na een boeiende vertelling, omlijst met een mooie foto reportage weten we dat dit ook een mooie camino is om mee te starten met misschien als doel Santiago de Compostella. Als afsluiting het café St Jacques om nog even gezellig na zitten en bij te kletsen. De pelgrims die dit jaar aan hun Camino gaan beginnen zijn door de thuisblijvers uitgezwaaid met een Bon Camino. Het viel deze keer op dat er maar een klein groepje was die de vele weggaande pelgrims uitzwaaiden. Zou het druk worden op de Camino? De tijd zal het leren.

Café St Jacques in Haren: maart, april, juni, september, november, December.

Mei: Zandcamino georganiseerd door en voor leden in en rondom Norg. Onze leden Annie en Karin hebben voor ons een prachtige Zand camino dag georganiseerd in en rondom Norg. Ontvangst met koffie en koek bij de Kunsterf in Norg. Onze voorzitter Theo opende zoals gewoonlijk deze dag op zijn eigenwijze en zijn mooie wijze woordkeus. Daarna gingen we al lopende met Karin of fietsende met Jaap als gidsen de omgeving van Norg verkennen. Regelmatig kruisten we het Jabikspaad wat weer een extra dimensie gaf aan deze dag. De gidsen hadden zich goed voorbereid en konden ons voorzien van heel wat wetenswaardigheden van de omgeving van Norg. Onderweg lunchen met een heerlijke kop soep, gemaakt op het houtvuur bij Natuurplaats Noordscheveld. Op de tribune in het zonnetje gezeten kregen we een boeiende uitleg over het gebied van het Noordscheveld. Daarna gingen we allen weer richting de Kunsterf in Norg waar we onder het genot van een drankje en de zon en een gezellig kletspraatje nog even konden nagenieten van deze prachtige en goed georganiseerde dag.

Juli: Jacobus zijn naamdag, 25 juli, vierden wij voor de 5^e keer in Uithuizen. Er hadden zich voor deze middag en voor pelgrims maaltijd 45 pelgrims aangemeld. Een paar leden hebben door omstandigheden moeten afzeggen, maar het getal werd weer gevuld met een paar pelgrims die zich niet hadden opgegeven. Kom erbij en voel je welkom. Het getal bleef op deze middag daardoor toch nog op 45 staan. Na ontvangst met koffie/thee en cake opende onze voorzitter Theo Remkes deze Jacobusdag. Een aantal vaste rituelen tijdens Jacobus zijn naamdag passeerden de revue weer zoals: Het Mirakel, wederom een mooi mirakel over Jacobus.

Bezoek Jacobus de Meerdere kerk, praatje en dan al zingende met het Ultreia lied de kerk weer uit lopen. De jaar foto bij de Schelp en Staf voor de kerk.

Theo had bedacht om een gedachtenis steentje achter de Jacobus de Meerdere kerk te gaan leggen voor degene die dit wilden. Zie het als het begin van je Camino, het noordelijkste puntje vanuit Nederland. Ongeveer 30 pelgrims hebben hier hun steentje neergelegd.

De wandeling, die ons dit jaar via het Jacobspad naar de Menkemaborg voerde. Het museum item van dit jaar was: "Grand Tour". Hoe toepasselijk op de Camino, ook een Grand Tour! Het was een prachtige middag in en rondom de borg. De Rozentunnel stond nog een beetje in bloei en de zon scheen. Genieten! Nadat we iedereen weer verzameld hadden weer terug via het Jacobspad naar het St Vincentiusgebouw voor onze jaarlijkse traditie de gezamenlijke pelgrimsmaaltijd Buffetstampot met een glaasje en praatje erbij. Veel positieve reacties ontvangen over deze dag. We hebben besloten om in 2024 wederom Jacobus zijn naamdag te gaan vieren.

September: Na de vakantie weer een gezellig café st Jacques in de Pub in Haren. Pelgrims die weer thuis waren van hun tocht en pelgrims die nog weg moesten gaan. Veel ervaringen en tips werden weer uitgewisseld.

Oktober: De jaarlijkse Klei camino, deze keer op het randje van Groningen en wel in Delfzijl waar de start en het eindpunt bij het oude stationsgebouw, nu de Brasserie 1884, in Delfzijl was. De pelgrims werden getraakteerd op koffie met een klein gebakje met het logo van het Jacobsgenootschap. Na de wandeling met weer een rugzak vol kennis over dit mooie wadden en wandel/fiets gebied, hadden we de kop soep met broodjes meer dan verdiend. Onder het genot van een drankje werd er nog lang nagepraat. Lovende woorden richting Theo die deze dag nog heeft kunnen organiseren voor de leden.

November: Het was wederom een druk bezocht café St Jacques in Haren. Verdrietig nieuws, op 14 november is Tom Oosterhof, de grondlegger van het Jacobspad van Uithuizen naar Groningen en oprichter van onze regio overleden op 85-jarige leeftijd. Tom was een graag geziene pelgrim. Altijd belangstellend naar de ander. We zullen hem gaan missen. Tijdens deze bijeenkomst kwam nog meer verdrietig nieuws. Onze voorzitter Theo is ernstig ziek en is met zijn laatste voetstappen op zijn levens camino bezig was. De aanwezige pelgrims hebben spontaan het Ultreia lied voor Theo gezongen. Op 23 nov is onze markante voorzitter Theo Remkes rustig ingeslapen. Wij zullen hem niet vergeten. Theo is begraven op de begraafplaats aan het Jacobspad bij zijn woonplaats Thesinge. Kom je het beeld "de pelgrim" tegen halverwege Thesinge, dan weet je, hier heeft de bevlogen pelgrim Theo gewoond.

December: Op 20 dec het laatste café St Jacques alweer van het jaar 2023 in de Pub te Haren. Gezamenlijk een Kerstborrel op kosten van de kas en het glas geheven op Tom en Theo. Het was weer een geanimeerd café met vele mooie verhalen over en weer. Tussen een bitter en vega bal door hebben we weer een voltallig bestuur kunnen formeren.

Het jaar 2023 was weer een jaar waarin we weer van alles konden ondernemen. Corona is ver weg! De pelgrims die ons dit jaar helaas zijn ontvallen kijken vast ergens mee en zeggen: Jullie moeten DOORGAAN.

Op naar het jaar 2024 met weer mooie Regio wandelingen en café's Sint Jacques in het verschiet.

Regio Friesland:

Onze Regio bestaat uit 611 leden. In het Regiobestuur zitten Henk Spijkerman (voorzitter) Gerlof Katuin (penningmeester) Ellert Jongstra (nieuwsbrieven) Anneke Reitsma (secretaris).

Op de komende Nieuwjaarsbijeenkomst nemen Anneke en Ellert afscheid en wordt Joke de Lange de nieuwe secretaris.

Het bestuur vergaderde vijf keer.

Er zijn goede contacten met de werkgroep pelgrimeren voor de jeugd.

Bijna maandelijks (niet in januari) wordt er een Café St. Jacques georganiseerd afwisselend in Leeuwarden, Akkrum en Steenwijk. Het aantal deelnemers is wisselend van 10 tot meer dan 30.

Voorjaarswandeling. Dit jaar zijn we op 1 april gaan wandelen op Schokland, het oude Zuiderzee eiland. Na de ontvangst met koffie en wat lekkers een wandeling van ongeveer 11 kilometer. Daarna een lekkere lunch en daarna een rondleiding in het museum. Voor de liefhebbers is er daarna nog een café St Jacques. Een geslaagde dag ondanks het slechte weer.

Najaarswandeling op zondag 8 oktober in Bakkeveen. Er kon gewandeld en gefietst worden en het weer werkte heel erg mee. Een prachtige najaarsdag en een mooie route. De lunch liep uit op een pelgrimsparade. Voor de fietsroute was er maar één aanmelding.

De Landelijke voorjaarsbijeenkomst op 18 maart in Amersfoort en de najaarsbijeenkomst op 11 november in Deventer werden door een aantal van ons bezocht.

Het Regio overleg werd door ons bijgewoond.

We hopen voor 2024 weer op fijne wandelingen en vrolijke pelgrimscafé's.

Regio Breda Tilburg

Wandeling januari. Op de eerste zaterdag van januari vond de nieuwjaar wandeling plaats. Zo'n 30 leden hebben genoten van het mooie weer. Na afloop genoten wij van de erwtensoep die een van de leden had voorbereid.

Zo'n 25 leden namen deel aan de jaarlijkse cursus Spaans voor beginners.

Informatiebijeenkomst voor nieuwe leden

In maart vond de jaarlijkse bijeenkomst voor de nieuwe leden plaats. Een ervaren fietser/wandelaar heeft alle vragen van de ca. 15 aanwezigen, die dit jaar voor de eerste keer een camino per fiets of te voet gingen afleggen, kunnen beantwoorden.

Voorjaarswandeling. In april hielden we onze eerste wandeling van dit jaar. Het werd een wandeling van ca. 15 km. in de bosrijke omgeving van Breda.

Najaarswandeling. Ook in september hadden we een wandeling met als startpunt Zundert. De wandeling voerde ons langs de Moeren, de Pannenhoef en langs de Oude Buissche heide.

Presentatieavond. In oktober hadden we onze, altijd goed bezochte, presentatieavond. Vier regioleden deden hier verslag van hun wandel-/fiets camino. Met name de presentatie over het Olavpad in Noorwegen kreeg veel belangstelling.

Informatiemiddag. In november hadden we onze jaarlijkse informatiemiddag in Oosterhout. Meer dan 100 mensen vonden het de moeite waard om deze te bezoeken. Na een boeiende lezing kon men bij diverse stands alle info krijgen die er voor een fiets- of wandel camino nodig is.

Café St. Jacques. In 2023 hebben we zes maal een café St. Jacques gehouden op de laatste donderdag van de maand in café De Beurs in Oosterhout. Het aantal deelnemers varieerde elke keer sterk.

Wij zien bij de verschillende activiteiten telkens andere leden. Wij concluderen daaruit dat de nieuwsbrief goed gelezen wordt en dat mensen telkens de voor hen meest aantrekkelijke activiteit uitzoeken.

Werkgroepen binnen het Genootschap.

Binnen het Genootschap zijn verschillende werkgroepen actief rond uiteenlopende onderwerpen. Deze werkgroepen worden door enthousiaste vrijwilligers bemenst. Hieronder treft u een bloemlezing aan van de vele activiteiten en bijeenkomsten die er het afgelopen jaar zijn georganiseerd.

Werkgroep Bibliotheek:

De werkgroep bibliotheek bestaat uit Maaïke van Asch, Frans Brons en Ine Loeffen.

De bibliotheek heeft ca 2000 items - boeken en ander documentatie materiaal. Ze bevinden zich in het Huis van Sint Jacob. Dit jaar hebben we ruim 100 boeken uit de collectie van Jan van Herwaarden opgenomen. Onder trefwoord JvH kun je vinden om welke boeken het gaat. Hiervoor is een extra kast bijgeplaatst! Verder zijn er nog 33 andere boeken opgenomen en er werden 60 boeken uitgeleend.

Het aantal Camino Leesclubs is ondertussen gestegen tot 5 en ook dit jaar zijn er weer regelmatig schrijvers op bezoek geweest. Op dit moment zijn we bezig met het toevoegen van de recensies uit de Jacobsstaven en Ulteia's aan de titelbeschrijvingen in onze catalogus.

Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles:

Sinds 2003 ontvangen Nederlandse vrijwilligers, naast (gesalarieerde) Spaanse medewerkers de pelgrims die in Roncesvalles overnachten of op doortocht zijn.

De WHR werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het NGSJ.

De werkgroep is in 2023 vijfmaal bij elkaar geweest voor werkoverleg.

Op 11 februari jl. werd een instructiedag voor nieuwe hospitaleros gehouden.

Er werden twee bijeenkomsten voor de 'jefes' gehouden.

Op 25 november jl. werd een najaarsbijeenkomst georganiseerd voor alle hospitaleros die het afgelopen jaar in Roncesvalles zijn geweest.

In 2023 zijn drie Nieuwsbrieven verstuurd naar alle hospitaleros. De werkgroep was met een workshop en een informatietafel aanwezig tijdens de voor- en najaarsbijeenkomst van het genootschap.

2023 was geen gemakkelijk jaar; er deden zich de nodige problemen voor, zoals irritatie over niet opgeloste mankementen en onveilige/ongezonde situaties in de herberg, extra schoonmaakwerkzaamheden, de moeizame communicatie met de vaste medewerkster van de herberg, veel ergernis over de trage incheckprocedure, alsmede de grote hoeveelheid reserveringen en rolkoffers. Bij de (soms moeizame) communicatie tussen de werkgroep en het Colegiata krijgen wij met ingang van 2024 bestuurlijke ondersteuning.

Daarnaast raakte een aantal hospitaleros gedurende hun verblijf in Roncesvalles besmet met corona, een aantal hospitaleros moest eerder terug naar Nederland vanwege een sterfgeval en meer dan twintig hospitaleros moesten helaas afzeggen; hiervoor moest - soms op zeer korte termijn - (een) invaller(s) worden gezocht. Desondanks kunnen wij terugzien op een

mooi jaar waarin 124 hardwerkende hospitaleros in 17 groepen 40.267 pelgrims uit alle landen van de wereld hebben ontvangen.

Vanaf 12 september was het voor hospitaleros weer mogelijk zich aan te melden voor 2024. De definitieve planning 2024 werd medio december door de planner rondgestuurd naar de hospitaleros. Ook is een lijst met invallers opgesteld.

Wij zijn er weer klaar voor en zien 2024 met vertrouwen tegemoet!

Werkgroep Hospitaleren:

Situatie Werkgroep:

- we merken nog steeds groeiende belangstelling voor het hospitaleren.
- de werkgroep heeft in 2024 6 leden
- William Agelink heeft de taken van Mark Huitema overgenomen en is nu onze webmaster
- Wim Nabuurs heeft te kennen gegeven tot 1 januari 2025 lid van de Werkgroep te zijn.
- We zoeken een nieuw Werkgroep lid (voorzitter)
- De werkgroep vergaderde op 20 januari, 24 maart en 21 september.

Cursus Hospitaleren

- 1 cursus is er geweest: 17-19 november, met 16 deelnemers.
- Zeer goed ontvangen, unaniem oordeel van de deelnemers. Een aantal deelnemers had binnen 2 weken al afspraken met herbergen om te hospitaleren, o.a. Oberdischingen en Vessem.
- Werkgroep Aandacht en Spiritualiteit heeft uitstekende workshop gegeven die in plaats van de bijdrage van Wil Matti kwam. Zij willen dit in de volgende cursus weer doen.
- Volgende cursus: 1-3 maart 2024 De belangstelling voor de cursus in november 2023 was heel groot, een tiental mensen kon niet meedoen, vandaar een extra cursus waar zich inmiddels 30 mensen voor hebben aangemeld. 16 mensen hebben inmiddels ingeschreven en er staan nog 2 mensen op een wachtlijst.
- De cursus in november 2024 staat gepland voor 22 – 24 November

Infodagen "Hoe vind ik een herberg"

Er waren 4 bijeenkomsten op vrijdag en zaterdag 20 en 21 januari. Zeer goed bezocht en positief ontvangen. Voor 2024 zijn er 2 bijeenkomsten gepland op 20 januari 2024

Adviezen/info herbergen

De meeste adviezen die gevraagd worden gaan over het vinden van een herberg en de cursus Hospitaleren. Hier verwijzen we mensen naar de infodagen en naar de Cursus Hospitaleren of we verwijzen hen naar onze site. Een enkele aanvraag ging over het zelf starten van een herberg.

Activiteiten/contacten

- Vlaams genootschap. Robert Truyen is de onze contactpersoon geworden ipv Luc de Bolle. Cursus Hospitaleren 1-3 maart is aangekondigd in de digitale nieuwsbrief HOLA!. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in 1 deelnemer aan de Cursus Hospitaleren 1- 3 maart 2024
- Contacten met Xacobeo en daarmee het plaatsen van hospitaleros in hun herbergen voorloopt uiterst moeizaam.
- Voor 2024 Bijeenkomst met Werkgroep Roncesvalles en de Huiskamer i.v.m. samenwerking nog niet gepland
- Op de voor- en de najaarsvergadering (18 maart en 11 november) van Het Genootschap hebben we Workshops Hospitaleren gegeven. De belangstelling was redelijk
- Encuentro: van 8 tot 10 december kwamen onder leiding van de FEAACS HosVols wereldwijd bij elkaar in Santiago. Onze werkgroep werd vertegenwoordigd door Herman Velvis

Werkgroep Huiskamer van de Lage Landen:

30 enthousiaste vrijwilligers hebben in 2023 van begin april tot en met eind oktober 2812 pelgrims mogen ontvangen. De Huiskamer heeft nog nooit zoveel pelgrims op bezoek gehad.

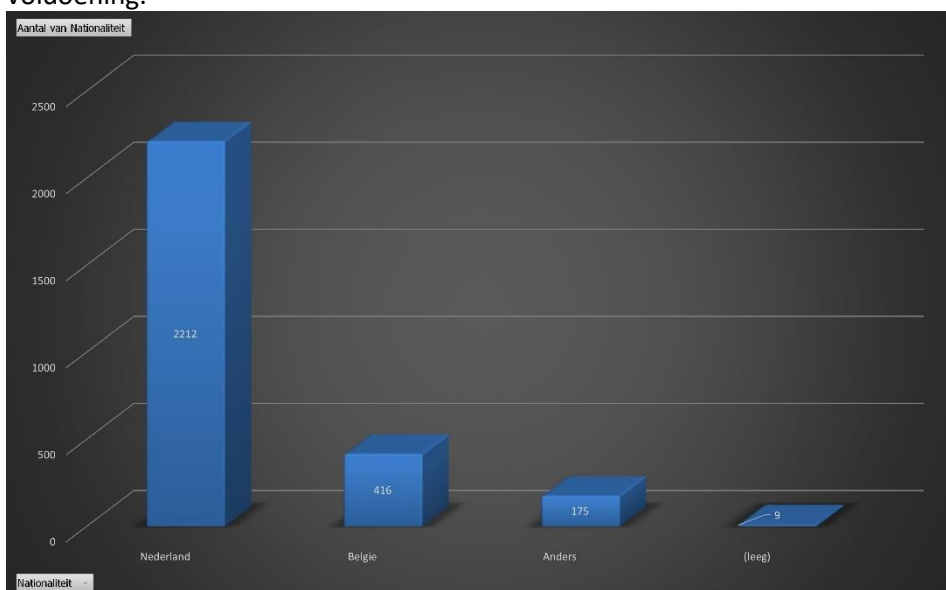
Pelgrims voornamelijk uit Nederland en België, maar ook pelgrims uit andere landen mochten de vrijwilligers begroeten. Japanse, Italiaanse en Duitse pelgrims onder andere liepen de Huiskamer binnen, samen met Nederlandse of Vlaamse pelgrims.

De vrijwilligers hebben weer mooie, gedenkwaardige en emotionele verhalen mogen aanhoren. Als er iets duidelijk is, dan is het wel dat in deze 10 jaar de Huiskamer steeds meer gewaardeerd wordt door de pelgrims.

“Fijn dat er een Huiskamer is”, “Bedankt voor jullie gastvrijheid”, “Wat een verrassing, zomaar een woonkamer vol met Nederlanders”, “Fijn om even weer Nederlands te praten en alle ervaringen te delen”, “In de Huiskamer van de Lage Landen kun je landen”. Dit zijn enkele veelgehoorde opmerkingen van pelgrims die aangeven dat de Huiskamer in een behoefte voorziet.

Ook in 2023 bemensten vrijwilligers van het Vlaams Compostelagenootschap de Huiskamer. Vlaamse pelgrims hoorden op hun ALV van het bestaan van de Huiskamer. De aantallen Vlaamse pelgrims gaf dan ook een stijgende lijn te zien.

Het seizoen werd weer afgesloten met een gezellig samenzijn op de Bedankdag. Lid zijn van de werkgroep is zeer bevredigend. Werken met al die vrijwilligers geeft heel veel voldoening.

2023 was ook het 10-jarig bestaan van de werkgroep, waar nog steeds vrijwilligers van het eerste uur in zitten.

Van het bestuur mocht de werkgroep daar een feestelijk tintje aan geven. De werkgroep bezocht het Herman van Veen Art Centre in Soest met aansluitend een lunch.

Het was een prachtige dag.

Redactie Jacobsstaf:

Gegevens

Verschijningsdata: 28 maart - 27 juni - 26 september - 12 december

Oplage: 14.000, aantal pagina's: 64

Redactie: Leonard Groenveld nam per 1 september de redactieplaats in van Dago de Werd. Nelleke Boel nam het stokje als bestuursvertegenwoordiger over van Gabriel van de Luitgaarden. De redactie vergaderde 8 maal, waarvan 4 maal met de medewerkers.

Partners: CocoBookMedia (vormgeving), Wilco (druk), Royal Mail (verzending)

Beleid

Redactie

Middels een enquête werd gesondeerd naar wensen van de leden van het genootschap voor hun Jacobsstaf. Een Jacobsstaf moet in evenwicht zijn: ervaring – verdieping – informatie. Aan het onderdeel “informatie” moet meer aandacht besteed worden. Er wordt besloten een langetermijnplanning (planningskapstok) te maken, waardoor ook het aantrekken van (jongere) medewerkers, externe deskundigen en lezersbijdragen gemakkelijker wordt. Wegens problemen met Google Drive werd besloten

over te stappen op Teams. Tonnie Klein Hemmink zorgde voor scholing daarin.

Bestuur

Het bestuur vraagt het aantal advertenties te beperken. De advertentietarieven worden verhoogd. Met het bestuur wordt gesproken over de relatie Jacobsstaf – Ultreia. De kosten voor het maken en verzenden van de Jacobsstaf dienen beteugeld te worden. Het bestuur besluit tot een teruggang van 64 naar 56 pagina's.

Uitvoering

Lezers

Leden van het genootschap werden uitgedaagd hun ervaringen te delen in de Jacobsstaf door rubrieken als “Herberg op de achterkant”, “Iconen van de camino” en in thema's als “De donativo”

en “Thuisblijvers”. Er werd een begin gemaakt met een serie over onbekende pelgrimswegen. In elke editie werd aandacht besteed aan de gezondheid van de pelgrim.

Genootschap

De werkgroepen van het genootschap werden aangesproken om hun activiteiten breed zichtbaar te maken. Vooral Santiago Students, Jacobike en de werkgroep Hospitaleren maakten er gebruik van. In elke aflevering verscheen verder vanuit de Camino Academie een studie over het moderne pelgrimeren. Jaarvergaderingen van het genootschap werden bloemrijk ingeluid.

Werkgroep Website:

De inhoudelijke kant:

In 2023 zijn we veel met de inhoud van de website bezig geweest. Zo zijn alle teksten voor de fietsers geactualiseerd en is er voor de fietsers veel informatie aangevuld. Dit zelfde geldt voor de routes en de overnachtingen. De werkgroep Vezelay heeft deze informatie verplaatst van de Franse website naar onze website. Bij de inhoud van de werkgroepen hebben we de stormachtige groei van de werkgroep Aandacht & Spiritualiteit ondersteund en hebben we deze werkgroep geholpen om een heel nieuwe inhoud op te zetten. Ook hebben we het publiceren van de weblogs weer nieuw leven in geblazen. Deze stroom aan verhalen wordt nu doorlopend onderhouden en gaan we in de toekomst verder uitbouwen. Tenslotte hebben we het papieren Compostela Register vervangen door een Digitaal Compostela Register zodat iedereen nu door de ingezonden Compostela's kan bladeren.

De technische kant:

De updates van de website waren dit jaar iets minder. We hebben 1 grote update uitgevoerd waarbij we ook een grote aanpassing aan de serversoftware hebben gedaan. Daarnaast zijn er 2 belangrijke plugin's geupdate. Begin 2024 staat een nieuwe grote update gepland. Voor de beveiliging hebben we ervoor gekozen om naast de reguliere backup's maandelijks ook een complete backup op een veilige locatie in het buitenland te stallen. Dit voor het uitzonderlijke geval dat er iets met ons hostingbedrijf zou gebeuren.

Het afgelopen jaar hebben we een vervelend probleem met formulieren gehad. Dit probleem werd veroorzaakt door een software aanpassing waarvan wij (beheerders en Bewise) niet op de hoogte waren. Deze veroorzaakte vervelende uitval net op het moment dat ook de inschrijving voor de najaarsbijeenkomst liep.

Een technische uitbreiding hebben we gerealiseerd in onze vrijwilligersadministratie. Hierbij is het nu ook mogelijk om niet-leden als vrijwilliger op te nemen.

De vrijwilligerskant:

Het afgelopen jaar hebben we 8 keer een Teams-overleg gehouden en zijn we 1 keer met een etentje bij elkaar gekomen. Het team is uitgebreid met 2 vrijwilligers: Carla Möring (Content beheerder) en Tonnie Klein Hemmink (Office365 en e-mail beheer).

Werkgroep Ledenservice:

De werkgroep Ledenservice bestond per 1 januari 2023 uit Saskia Verhoef, Annelies Ramakers, Boudewijn van Weel, Co de Leeuw, Fons Boink, Henk Zorgman, Peter Dormans, Marcel Hubers en Peter Zwijnenburg. In geval van nood mochten we steeds een beroep doen op Maaïke van Asch. In het laatste kwartaal hebben we Gerhard Zielhuis mogen verwelkomen als nieuw lid van het team. Als hij net zo lang deel blijft uitmaken van de werkgroep als de reeds langer actieve leden hoeft het Genootschap zich geen zorgen te maken over continuïteit.

In wisselende samenstelling zijn we iedere eerste werkdag van de week in Utrecht actief geweest met de verzending van het welkomstpakket voor nieuwe leden en de bestellingen in de webwinkel.

Jaar:	2019	2020	2021	2022	2023
welkomstpakket	1392	882	1331	2012	2007
bestellingen	1377	1038	1613	1891	1707
postzakken	60	63	110	128	100
e-mail verzonden	1210	1122	1535	1730	1672**
Compostela-registraties	594 (122)*	143 (118)	244 (87)	678 (101)	636 (123)
Herziening Pelgrims voor Pelgrims	8	13	18	7	10
* - tussen haakjes zijn tochten voor 2023 ** - inclusief 76 vragen via de Helpdesk					

Bovenstaande tabel maakt duidelijk dat na de inhaalslag in 2022 de belangstelling voor een pelgrimstocht naar Santiago de Compostela is geconsolideerd.

Vanwege de gestegen energiekosten is de Ledenservice in de eerste maanden van het jaar niet op de gebruikelijke maandag maar op dinsdagmorgen bijeengekomen. Hiermee hebben we een bijdrage willen leveren aan het beperken van de hoge kosten voor verwarming tijdens het stookseizoen

Er zijn in 2023 via info@santiago.nl weer veel berichten binnengekomen over zeer uiteenlopende zaken; adreswijzigingen, opzeggingen, reactiveren van het lidmaatschap, vragen over artikelen in de webshop, over onderdakmogelijkheden onderweg, aankondigingen van tentoonstellingen, lezingen of uitvoeringen. Deze zijn vanzelfsprekend beantwoord of doorgestuurd naar de meest betrokkene. Andere activiteiten waren: het bijhouden van de voorraad winkel- en huishoudelijke artikelen (boeken, routegidsen, koffie, thee etc.) en het onderhoud van de infrastructuur van het Informatiecentrum (computernetwerk, beamer en scherm, verlichting etc.).

Na twee jaar pas op de plaats hebben we in het verslagjaar weer acte de présence kunnen geven op de Fiets- en Wandelbeurs in Utrecht; met in totaal 26.594 bezoekers kan de organisatie terugkijken op een uitermate succesvolle editie.

Zoals gewoonlijk waren de vrijwilligers van de Ledenservice tijdens de Voor- en Najaarsbijeenkomst weer aanwezig voor vragen van leden, verkoop van artikelen en het verstevigen van de band met andere werkgroepen.

In het decembernummer van de Jacobsstaf is een fraai interview verschenen met de vrijwilligers van de Ledenservice.

Bovenstaande tabel laat zien dat er nog altijd veel belangstelling is voor het opnemen in het Compostelaregister van een gemaakte pelgrimstocht naar Santiago de Compostela. In februari 2023.

Werkgroep Ledenbijeenkomsten:

In de loop van het jaar is aspirant-bestuurslid Nelleke Boel aan de werkgroep Ledenbijeenkomsten toegevoegd; zij volgt Dick van der Klaauw op als vertegenwoordiger van het bestuur. In de samenstelling van de werkgroep is verder geen verandering gekomen: Carla Möring, Arianne Hartenberg, Tanja en Boudewijn van Weel.

Vanwege de betrokkenheid bij de najaarsbijeenkomst 2023 kon er - ook dit jaar weer - pas in november een begin worden gemaakt met de voorbereidingen van de voorjaarsbijeenkomst 2024, die weer in Utrecht gehouden zal worden. Hierdoor heeft de

werkgroep slechts drie maanden de tijd om de organisatie te regelen. Doordat de voorjaarsbijeenkomst in tijd dicht op de vorige bijeenkomst wordt gehouden, heeft de werkgroep bij het bestuur aandacht gevraagd voor de datum van de najaarsbijeenkomst in november. Het naar de tweede zaterdag in november verschuiven van de bijeenkomst, zoals dat de laatste jaren het geval is geweest, maakt de tijdspanne tussen de bijeenkomsten nog korter. Een datum eerder in het jaar zou de werkgroep beter uitkomen.

Voorjaarsbijeenkomst:

Hoewel het de bedoeling was de voorjaarsbijeenkomst in Utrecht te houden, werd de bijeenkomst door omstandigheden op 18 maart in de Sint Joriskerk in Amersfoort gehouden. Daarnaast moesten andere locaties worden gehuurd, omdat er in de kerk onvoldoende ruimte was voor de activiteiten waarvoor 404 personen zich hebben aangemeld.

In verband met de door het NGSJ georganiseerde schrijfwedstrijd was het thema "Wie schrijft, die blijft". Op het programma stonden aan schrijven gerelateerde onderdelen, zoals de prijsuitreiking voor de schrijfwedstrijd, een schrijfcursus en twee lezingen door auteurs die een boek over hun tocht hebben geschreven. Daarnaast enkele vaste onderdelen, zoals de workshop Koorzang door ons pelgrimskoor El Orfeón Jacobeo ter voorbereiding op het gezamenlijk zingen van het Ultreia-lied als afsluiting van de dag. En natuurlijk het café Saint Jacques...

Het was de tweede keer dat de voorjaarsbijeenkomst in de nieuwe opzet werd gehouden, waarbij de inbreng voor het programma door de werkgroepen wordt verzorgd. Vanwege de geringe belangstelling voor een bijdrage aan het programma heeft de werkgroep LB zelf ook een aantal programmaonderdelen moeten verzorgen om tot een aantrekkelijk programma te komen.

Najaarsbijeenkomst:

Volgens het rooster voor organisatie van de landelijke ledenkomsten was de regio Oost-Nederland dit jaar aan de beurt. De najaarsbijeenkomst vond op zaterdag 11 november plaats in de imposante Lebuinuskkerk te Deventer en een aantal locaties in de stad. Het thema van de dag in de koekstad was “Lebuinus bezoekt Jacobus”. In samenwerking met de werkgroep LB heeft de regiocommissie Oost-Nederland een aantrekkelijk programma opgesteld. Op het programma stonden lezingen, workshops, stadwandelingen en rondleidingen. Als publiekstrekker stond filosofe/schrijfster Joke Hermsen op het middagprogramma, die een lezing heeft gehouden over de “Innerlijke tijd”. Mensen zonder hoogtevrees konden na het beklimmen van 220 treden op 46 meter hoogte vanaf de toren genieten van het uitzicht over de stad en de IJsselvallei. Al met al genoeg reden voor 565 personen om zich voor deze bijeenkomst aan te melden.

Werkgroep Pelgrimeren voor de Jeugd:

Na de inspanningen in de afgelopen jaren om het pelgrimeren voor de jeugd onder de aandacht te brengen en om het starten en organiseren van pvdj te vereenvoudigen zien we in 2023 de eerste resultaten. Op de voorjaarsbijeenkomst en najaarsbijeenkomst is de werkgroep aanwezig geweest op de informatiemarkt en heeft zich op een goede manier kunnen presenteren. De hulpmiddelen die op de website

beschikbaar zijn gesteld, zijn met succes gebruikt om een snelle start te kunnen maken in diverse regio's.

Nagedacht wordt over het uitbreiden van de activiteiten voor jongeren tussen de 14 en 20 jaar.

In de regio Den Bosch is een eerste 'generatie wandeling' georganiseerd waarbij grootouders, ouders, kinderen en kleinkinderen gezamenlijk op pad gingen. Dit was een succes en zal zeker niet de laatste keer zijn.

In onderstaande tabel de informatie die is gebaseerd op een opgave van de regio's. Daarbij de opmerking dat niet van alle regio's de gegevens zijn ontvangen.

seizoen september
2022 t/m juli 2023

Regio	Basisschool	voortgezet onderwijs	tochten	kinderen	kinderen	kinderen	vrijwilligers
				10-12	13-14	totaal	
Deurne, Asten, Someren	5	0	6	132		132	20
Nuenen	1	1	6	18	195	213	40
Friesland	7	0	7	139		139	18
Den Bosch	2	1	11	56	264	320	40
Vessem	19	0	23	543		543	30
Arnhem	2	0	3	68		68	18
Bollenstreek/Rijnland	1	0	1	12		12	3
Totaal	37	2	57	968	459	1427	169

Robert Okhuysen is in het voorjaar gestopt als lid van de werkgroep. Per 1 december is Diana Rozendaal als lid toegetreden.

In het najaar is de samenwerking gezocht met de werkgroep Aandacht en Spiritualiteit. In 2024 zal daar verder invulling aan worden gegeven. De doelstelling daarbij is om de vrijwilligers, die als begeleider meelopen met de jongeren nog beter in staat te stellen om met de jeugd zinvol in gesprek te gaan.

Pelgrimeren voor de jeugd regio Fryslân

Ons team van 18 vrijwilligers heeft weer enthousiast de kinderen begeleid. De startbijeenkomst in de kerk van St Jacobiparochie werd prima bezocht en als solide team gingen we het nieuwe seizoen tegemoet. Er hadden zich 8 scholen van het Christelijk Basis Onderwijs Noardwest fryslân (CBO-NWF) ingeschreven met totaal 139 leerlingen. De looppdagen vielen in maart en april omdat in die maanden de meeste vrijwilligers beschikbaar waren. Toch hadden soms de dagcoördinatoren naast de overige taken ook als opdracht om mee te lopen met een groepje door schaarste aan begeleiders.

Helaas kon vanwege een zieke leerkracht een klas op het laatste moment niet meedoen, een inhaalmoment kon niet gevonden worden door gebrek aan vrijwilligers op nieuwe data. Verder ging alles volgens plan gelukkig en waren er weer volop mooie gesprekken met de kinderen.

In het grote boek waar de leerlingen een korte impressie kunnen schrijven werden ook geprinte foto's geplakt die door de leerkrachten gemaakt waren (begeleiders maken geen foto's i.v.m. privacy) De prachtige schaal in de pruimenboomgaard waar de kinderen onderweg hun steentje in mogen leggen raakt al aardig vol.

Na de zomer is het coördinatieteam van start gegaan om seizoen 2024 voor te bereiden. Helaas bleken er minder vrijwilligers beschikbaar te zijn maar toen het animo vanuit de scholen ook achter bleef konden we toch een match maken in het voorjaar 2024 voor 3 scholen met totaal 56 leerlingen. Met een vragenlijst zullen alle aangesloten 18 scholen van het CBO-NWF uitgenodigd worden om aan te geven waarom het afgenomen animo ontstond, zodat we mogelijk onze koers kunnen wijzigen. Andere optie is om voor het seizoen 2025 een nieuwe doelgroep aan te spreken zoals het RK basis onderwijs. Onze beperkende factor blijft waarschijnlijk wel het aantal vrijwilligers.

Pelgrimeren voor de jeugd Regio den Bosch

Voor pelgrimeren voor de Jeugd was het een druk jaar. We gingen in maart pelgrimeren met 16 vormelingen in Stiphout. In april en juli gingen we op pad met 264 leerlingen van het "Fioretti"-college in Veghel en ook in juli gingen we op pad met 40 leerlingen van de Brede Bossche school.

Santiago Students:

In 2023 heeft Santiago Students verder gewerkt als permanente werkgroep binnen het Genootschap.

Er zijn enkele wisselingen geweest in het team, dat nu bestaat uit 3 twintigers. De werkgroep organiseert activiteiten voor alle jongeren in de leeftijd tot ongeveer 27 jaar. De eerste helft van het jaar was de werkgroep het meest actief. Er zijn een aantal wandeldagen georganiseerd op de Utrechtse Heuvelrug en bij Nijmegen. Verder was er gelegenheid om elkaar te ontmoeten tijdens de Camino Cafés in studentensteden. Zo hebben we een actieve kern van deelnemers opgebouwd. Verder zijn er interviews en caminoverhalen verschenen op de website en in de nieuwsbrief en zijn er meerdere artikelen geschreven voor de Jacobsstaf.

In de tweede helft van het jaar zijn vele van ons begonnen aan een nieuwe baan of zijn er door ziekte en stages tussenuit geweest. Hierdoor hebben er wisselingen in het team plaatsgevonden en is de voortgang van Santiago students gestagneerd. We verwachten in het komende jaar onze activiteiten en nieuwsbrieven weer op te pakken.

Pelgrimskoor El Orfeón:

Door natuurlijk verloop begon het jaar met minder koorleden. Daarom lag de nadruk dit jaar op het werven van nieuwe zangers. We begonnen het jaar met een open repetitie in januari in de Pauluskerk. Na de open les en de workshops tijdens de ledenbijeenkomsten in Amersfoort en Deventer konden we zes nieuwe leden welkom heten.

Tot ons verdriet namen we in het voorjaar tijdens een uitvaartdienst in Doorn afscheid van Aart Woutersen.

Het was ook een druk jaar met optredens tijdens beide ledenbijeenkomsten, het traditionele concert op de Naamdag van St. Jacobus en onze deelname aan het Muziekfestival Oude Pelgrimsmuziek in de Janskerk. De Caeciliamaaltijd in november was weer een genoeglijk samenzijn.

Omdat de Pauluskerk erg buiten het centrum van Utrecht ligt zijn we ook opzoek gegaan naar een repetitie ruimte in het centrum. We kwamen uit in de Pieterskerk van de Waalse gemeenschap. Daar hebben we in december onze eerste repetitie gehouden.

Na drie jaar in de koorcommissie te hebben gezeten, draagt Marianne de Balbian het stokje over aan Wil Robroek. De koor commissie bestaat nu uit Angela Frieling, Han Pronker en Wil Robroek.

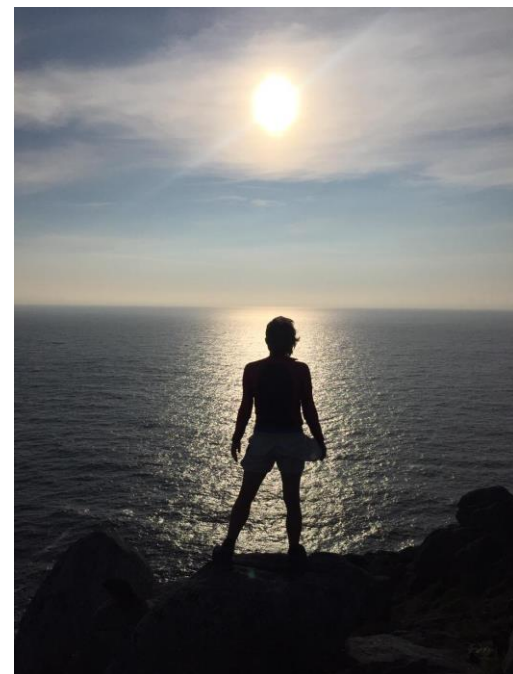
Werkgroep Aandacht en Spiritualiteit:

Algemeen.

- De positieve ontwikkelingen van de werkgroep hebben zich in 2023 voortgezet. De werkgroep is uitgebreid met een lid voor de communicatie, Mirjam de Bont en Herman Velvis is lid geworden. De werkgroep van 5 personen en een schil van 8 workshopmedewerkers blijkt effectief. De werkgroep heeft in 2023 3x fysiek vergaderd en 1 x via Zoom. Er is regelmatig e-mail en whatsapp contact.

Activiteiten

- Op de ALV op 18 maart in Amersfoort zijn 2 workshops uitgevoerd, op 11 november in Deventer 1 workshop, met als thema "het camino-effect" en "bijzondere ervaringen delen". Respectievelijk plm. 60 – 70 en 30 -40 deelnemers.
- We stonden in een stand en gingen in gesprek met de pelgrims over Aandacht en Spiritualiteit, o.a. met de nieuwe flyer van het workshopaanbod. Mooie gesprekken en contacten.
- Op 18 november is een workshop uitgevoerd in samenwerking met de werkgroep Hospitaleren, deze is zorgvuldig voorbereid en wordt volgend jaar opnieuw aangeboden.
- De Website is uitgebreid met de columns van Anne-Marie Reimert en een 'knop' Bespiegelingen. Op onze uitnodiging in Ultreia kwamen er mooie reacties. We plaatsen gemiddeld eens per maand een nieuwe bespiegeling en het workshopaanbod wordt gepresenteerd. We overwegen een uitbreiding met beelden, foto's en korte filmpjes

Plannen 2024

- Deelname aan de ALV van 16 maart in Utrecht en ook in het najaar; we bieden minimaal 2 workshops en komen met de stand.
- We willen de website verder ontwikkelen en worden daarbij goed ondersteund door de redactie van de website. De relatie met 'De spirituele weg' wordt besproken
- We gaan een workshop geven bij werkgroep Hospitaleren en ook bij de werkgroep Pelgrimeren voor de Jeugd.
- We blijven meedoen aan de samenwerking met Cultuur en Geschiedenis, de Academie en de Bibliotheek.

Werkgroep Jacobike:

In 2023 is de samenwerking tussen het Genootschap en Europafietsers beklonken met een overeenkomst. Hierin zijn afspraken vastgelegd betreffende de instandhouding en het beheer van de fietsroutes vanuit Nederland naar Santiago zoals die zijn beschreven door Clemens Sweerman. Concreet betreft het de fietsroutes Langs Oude Wegen deel 1 & 2 en de Sint Jacobs fietsroutes deel 1, 2 & 3. De samenwerking richt zich onder andere op het aanstellen en ondersteunen van routebeheerders voor de verschillende routes.

Verder is er hard gewerkt aan de vernieuwing van Deel 3 van de Jacobroute door Spanje, die in het voorjaar van 2024 uitkomt.

Nieuw dit jaar was de Fietskaravaan, waarbij de deelnemers een week lang konden aan- en afhaken bij een mooie tocht langs Jacobalia in Nederland en Duitsland. Het is zo goed bevallen dat ook in 2024 een dergelijke tocht plaatsvindt.

De nieuwsbrief Jacobike is goed ontvangen. Ruim 1300 leden ontvangen inmiddels de nieuwsbrief. Er zijn vier Jacobike nieuwsbrieven verschenen, waarbij er onder meer veel aandacht was voor "hoe krijg ik mijn fietst weer terug in Nederland". Er is in de nieuwsbrief veel aandacht besteed aan de route naar O Cebreiro, die vanwege grote onderhoudswerkzaamheden aan een snelweg deels geblokkeerd is voor fietsers

Een speerpunt blijft de aanrijroutes in Nederland, naar het beginpunt van de routes van Sweerman. Het is helaas nog steeds niet gelukt de goede routes op de website te krijgen.

Jacobike heeft verschillende artikelen over fietsen geleverd en gepubliceerd in Ultrera en de Jacobsstaf. Jacobike vergaderde 4 keer in 2023 en heeft Vera Mattijssen, als nieuw lid mogen verwelkomen. De webredactie heeft de fietspagina's en de FAQ's op de website grondig doorgenomen en vernieuwd. Jacobike heeft ook nog deelgenomen aan de Fiets- en wandelbeurs en was present tijdens de ledenbijeenkomst in het voorjaar in Utrecht met een stand.

Informatiecentra:

Vestiging Utrecht:

Het informatiecentrum Utrecht is gevestigd in een zijbeuk van de Janskerk, Janskerkhof 28-A.

Aanmelden voor een bezoek aan het informatiecentrum kan via informanten.utrecht@santiago.nl.

Aanbellen bij het informatiecentrum is – gedurende de openingstijden - ook mogelijk.

Via informanten.utrecht@santiago.nl komen regelmatig vragen van toekomstige pelgrims binnen.

Bezoekersaantallen Utrecht

Aantal bezoekers 2023														
	Dinsdagmiddag			Donderdagmiddag			Vrijdagmorgen			2e en 4e Zaterdag			TOTAAL	
	Voet	Fiets	Tel:	Voet	Fiets	Tel:	Voet	Fiets	Tel:	Voet	Fiets	Tel:	Bezoek	Tel:
Januari	17	3	10	26	6	10	20	4	7	24	2	2	102	29
Februari	25	7	8	26	6	7	24	4	6	31	2	0	125	21
Maart	16	1	16	33	16	27	23	5	10	30	0	0	124	53
April	26	6	10	37	3	10	26	4	9	21	4	2	127	31
Mei	29	5	13	9	0	6	25	8	3	21	3	3	100	25
Juni	10	2	6	28	3	14	13	2	5	19	3	0	80	25
Juli	21	7	10	25	1	6	19	6	6	13	4	1	96	23
Augustus	40	4	15	22	8	6	20	8	2	24	6	1	132	24
September	19	2	2	10	3	3	5	1	5	16	2	0	58	10
Oktober	9	2	11	28	1	8	4	6	0	13	4	2	67	21
November	5	0	3	12	0	1	19	0	5	18	0	2	54	11
December	11	0	1	11	4	2	15	2	4	4	5	0	52	7
TOTALEN	228	39	105	267	51	100	213	50	62	234	35	13	1117	280
	372			418			325			282			1397	

Bezoekersaantallen voorgaande jaren:

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1344	1078	1082	1042	105	606	1193

De lage cijfers van 2020 en 2021 zijn het gevolg van de Coronamaatregelen.

Uit de bezoekersaantallen blijkt dat de vrijdag en zaterdag wat minder bezoekers trekken. 2016 was een top jaar en dit jaar werd dat overtroffen.

Gelet op het intensieve gebruik van het Huis van St. Jacob bleek het niet mogelijk de openingsstelling uit te breiden naar alle zaterdagen van de maand. Wel werden de openingstijden gewijzigd en geharmoniseerd..

Informanten

In december 2022 stonden er 33 informanten en 7 reserves op het rooster. In 2023 vertrokken 6 informanten; maar de groep werd uitgebreid met 12 nieuwe informanten, zodat het totaal in december 2023 op 35 informanten en 7 reserves staat.

Van de vertrekkende Informanten wordt afscheid genomen op de jaarlijkse Informantendag. Informanten die langer dan 3 jaar werkzaam zijn geweest voor het Genootschap ontvangen een Jacobsspeld.

Werkgroep Informanten

De werkgroep bestaat uit drie informanten, Mariet van der Burgt (Coördinator), Piet Geusebroek (Rooster) en Dick Winterkorn (Secretariaat). Daniel de Kramer heeft afscheid genomen als roostermaker, Piet Geusebroek heeft die taak overgenomen en Dick Winterkorn is bijgekomen als secretaris. De werkgroep is te vinden onder [Informanten - Santiago](#).

In 2023 is éénmaal overleg gevoerd met de werkgroepen Vessem en St. Jacobiparochie. Van het bestuur leidt Dick van der Klaauw deze vergaderingen en is ook aanspreekpunt voor de werkgroep informanten. Onderwerpen als bezoekersaantallen, sociale media, eenduidige richtlijnen en kwaliteitseisen vanuit het bestuur voor alle informanten kwamen aan de orde.

Nieuwsbrieven

In 2023 werden vanuit de werkgroep 3 nieuwsbrieven verspreid met informatie over onderwerpen die de Informanten aangaat.

Aan de orde zijn geweest:

Eventueel uitbreiden van de openingstijden op zaterdag

Wijziging van de openingstijden

Overnachten pelgrims in Roncesvalles en Santiago de Compostela

Facelift Informatiecentrum Utrecht;

Informantendag

Normaal gesproken wordt de Informantendag gehouden in november van het lopende jaar. In verband met de Landelijke Bijeenkomst van het Genootschap in november is de Informantendag 2023 doorgeschoven naar zaterdag 20 januari 2024.

Deze Informantendag wordt gehouden in "Het Oude Tolhuys" in Utrecht. Naast de Informanten van de vestiging Utrecht zijn vertegenwoordigers uitgenodigd van het Bestuur, van de vestigingen Vessem en St. Jacobiparochie en van de Ledenservice.

Afscheid dinsdag informant Lex Moust met de verdiende Jacobsspeld na 9 jaar trouwe dienst in het informatiecentrum.

Informatiecentrum Sint Jacobiparochie

Het coördinatieteam wordt gevormd door Gerlof Katuin (voorzitter) en Jeanette van der Veen (secretaris). Het vrijwilligersteam bestond uit 13 enthousiaste informanten uit Friesland en Groningen. Twee van hen zijn dit jaar gestart als informant.

Het informatiecentrum bevindt zich in de toren van de Groate Kerk in Sint Jacobiparochie. De sleutel van de Groate Kerk wordt door de informanten opgehaald en na hun dienst teruggebracht bij Fietsenmaker Mient de Vries, recht tegenover de kerk. De samenwerking met de fietsenmaker verloopt naar grote tevredenheid.

De informanten mochten dit jaar 140 bezoekers ontvangen en op weg helpen met zijn of haar pelgrimstocht. De bezoekers kwamen voornamelijk uit de noordelijke provincies. Maar we mochten ook pelgrims van elders uit het land ontvangen die in Friesland op vakantie of familiebezoek waren. Daarnaast hebben 115 pelgrims hun stempel zelf gezet bij het stempelkastje dat hangt bij het Jabikshuus.

Vrijdagmiddag 6 mei was er in Oentsjerk een geslaagde bijeenkomst voor de informanten. Een lunch, een vergadering en een gezellige afsluiting. Tijdens deze bijeenkomst namen we afscheid van de aanwezige vorige coördinator/voorzitter en via videobellen konden we ook afscheid nemen van de vorige secretaris. Op verzoek van de informanten is er op vrijdagmiddag 17 november weer een bijeenkomst georganiseerd in Oentsjerk. Deze bijeenkomsten dragen bij aan de onderlinge contacten en versterken het enthousiasme binnen het team.

Sinds de zomer is er ook een laptop in het informatiecentrum beschikbaar, zodat informanten eenvoudig routes en andere informatie kunnen laten zien aan de bezoekers.

Het rooster voor de eerste helft van 2024 is rond.

Het ruilen van een dienst regelen de informanten zelf via de groepsapp.

Camino Academie:

2023 was voor de Camino Academie (CA) een bijzonder jaar vanwege het 10-jarig bestaan van de CA.

Ter gelegenheid daarvan werd op 15 april 2023 een festival Oude Pelgrimsmuziek georganiseerd in de Janskerk in Utrecht. Het programma bevatte o.a. de volgende onderdelen:

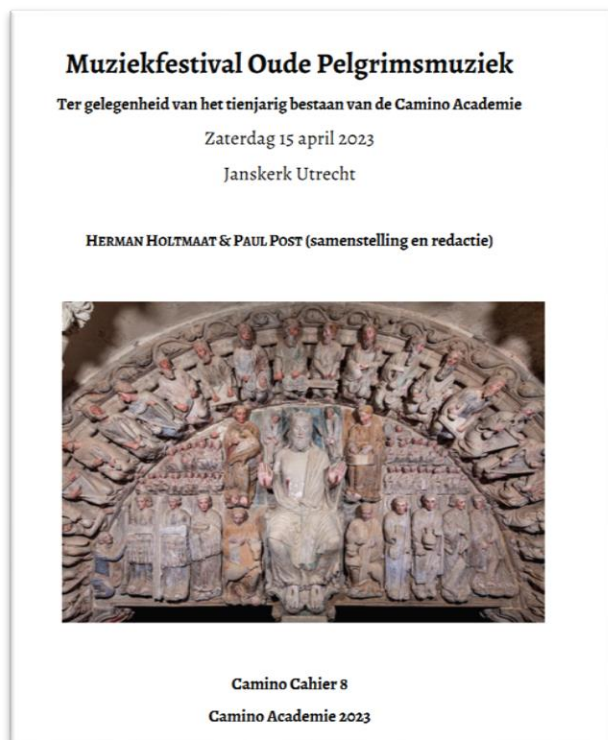
- Over pelgrimeren en klanklandschappen – Enige overwegingen bij 10 jaar Camino Academie; Paul Post
- Pelgrimeren is (ook) luisteren; Henriët Griffioen
- En wat hoorden die pelgrims dan...; El Orfeón Jacobeo o.l.v. Sebastian Holz in samenwerking met Fiet Nafzger
- De playlist van de Santiago-pelgrim in de dagen van olim; Jan Nuchelmans
- Jacobus. Muziek op de weg naar Santiago; Pandora² en Ultreya

Het was een druk bezocht en zeer gewaardeerd festival.

Van dit festival is Camino Cahier 8 uitgekomen: [Camino Cahier 8\(2023\) Festival Oude Pelgrimsmuziek - Camino Academie](#)

De Camino Academie organiseerde in het najaar van 2023 een drietal avonden rond het thema: 'Altijd weer op reis: waarheen, waarvoor? Het moderne reizen bevraagd.' Sprekers/inleiders waren:

prof.dr. Ruud Welten: *Het ware leven is elders*; prof.dr. em. Jaap Lengkeek: *Het eeuwige leven van reisverhalen. Waarom we altijd erop uit willen*; prof.dr. em. Fik Meijer: *Het oude reizen in het Middellandse Zeegebied*. Plaats: Instituto Cervantes Utrecht, Domplein. Data: woe 27 sept.; 11 okt. en 25 okt. 2023. Een uitgebreid verslag van de lezingen en de discussie na afloop verscheen op de CA site [Verslag Lezingencyclus Reizen 2023 - Camino Academie](#) . Zie ook: H. Holtmaat & P. Post: in *De Jacobsstaf* #138 (2023) 60-61.

Er werd gewerkt aan wat t.z.t een boek moet gaan worden over 'De Camino de Santiago in 100 (of 101?) voorwerpen.' Er werd een uitgever gevonden (WalburgPers) en een groslijst van voorwerpen en een uitgewerkte opzet van het boek werden voorgelegd aan een groep experts op 30 oktober in Utrecht.

In 2023 verscheen het verslag van de studiedag PelgriMarge gehouden op 21 oktober 2022: P. Post (red.): *Pelgrimeren en het perspectief van de marge* (= Camino Cahier 7) [Camino Cahier 7: Pelgrimarge - Camino Academie](#)

In de Jacobsstaf publiceerde Paul Post weer enkele bijdragen vanuit het CA project naar nieuwe pelgrimspaden: 'Van bedevaart naar pelgrimage: een opmerkelijke omslag', in *De Jacobsstaf* #137 (2023) 18-21; "'Heidense" pelgrimages', #138 (2023) 32-34; 'Pelgrimspaden en hun makers', #139 (2023) 45-47.

De Stuurgroep kan terugkijken op een geslaagd jubileumjaar.

Bewegwijzering Jacobsroutes in Nederland:

In 2023 is gestaag verder gewerkt aan het markeren van de Jacobswegen Amstelredam en Nieuwmechelen en na verwachting zal het project eind 2024 klaar zijn.

Jacobsweg Amstelredam (Den Hoorn/Den Oever – Postel)

Deze Jacobsweg is geheel gemarkeerd, met uitzondering van het traject Amsterdam-West – Amsterdam-Zuid waar geen wandelnetwerk is en markeren verboden wordt door de gemeente. Het gedeelte Rivierenland is met stickers op straatmeubilair gemarkeerd voor de realisering van het wandelnetwerk en dit zal dus opnieuw moeten worden gemarkeerd.

Jacobsweg Nieuwmechelen (Sint-Jacobparochie – Eijsden)

Het traject in Friesland is gemarkeerd alleen niet op de nu afgesproken manier en zal in 2024 opnieuw gemarkeerd worden.

Het traject Deventer – Millingen is nog niet gemarkeerd. Er is wel een mondelinge overeenkomst dat Gelderse routebureaus zullen meewerken aan deze markering. Het traject Millingen – Eijsden is geheel gemarkeerd door de Limburgse Stichting PelgrimsWegen naar Sint Jacob en ze hebben toegezegd te zullen meewerken aan het her-markering van de route volgens nu geldende regels.

Het bestuur heeft begin 2023 besloten om de projectgroep Bewegwijzering om te vormen tot een werkgroep Wandelroutes. Hierbij heeft het bestuur ook uitgesproken om het takenpakket van de nieuwe werkgroep breder te maken. Hierbij wordt gedacht aan uitbreiding met het beheer van de overnachtingsadressen langs de route, het herdrukken en herzien van de boeken Jacobswegen in Nederland, delen 1 en 2, het plaatsen van informatie borden langs de route en het ontwikkelen van een App. Ook heeft het bestuur de ambitie om uiteindelijk alle Jacobswegen zoals die zijn beschreven in de boeken Jacobswegen in Nederland in zijn geheel te markeren.

De projectleider heeft aangegeven te stoppen aan het einde van dit jaar en daarom is het bestuur opzoek gegaan naar een voorzitter en nieuwe leden van de werkgroep Wandelroutes.

Vertrouwenspersoon:

Het genootschap kent één vertrouwenspersoon (verder: VP): Thijs Evers. Thijs werd benoemd in de ALV van 9 november 2019 voor een periode van 3 jaar. Op 8 november 2022 liep die termijn af.

Verlenging termijn

Op 18 maart 2023 is Thijs herbenoemd voor een tweede termijn van 3 jaar.

Ik neem aan dat die

termijn formeel afloopt op 17 maart 2026.

Doel

Tijdens hun activiteiten voor- en bij het Genootschap van Sint Jacob kunnen leden worden

geconfronteerd met vormen van ongewenst gedrag. Denk aan pesten, (seksuele) intimidatie,

discriminatie, agressie en geweld. In dergelijke gevallen kan een lid contact opnemen met de VP.

Meldingen 2023

Gedurende het jaar is er één melding binnengekomen. In termen van “grensoverschrijdend gedrag” betrof het hier een geval van “pesten, negeren en uitsluiten”. De VP heeft met het bewuste lid éénmaal uitgebreid op TEAMS gesproken en vervolgens nog een keer contact opgenomen voor de “nacontrole”. Het lid had nl. aangegeven zelf contact op te nemen met de “pester”. Bij de nacontrole bleek dat dat niet tot een bevredigende oplossing had geleid, maar het voorval was daarmee wel uit het “systeem” van het lid. Bij de nacontrole gaf het lid nog aan, het geweldig te vinden dat er iemand was met wie even ruggenspraak kon worden gehouden over dit soort zaken.

Op de site van het genootschap, is onder

<https://www.santiago.nl/genootschap/vertrouwenspersonen/>

informatie te vinden over de vertrouwenspersoon, wat de VP doet en hoe hij kan worden benaderd.

Leden kunnen daar een aantal PDF-downloads vinden (protocol ongewenst gedrag, gedragsregels voor de vertrouwenspersoon, wat doet een vertrouwenspersoon etc. etc.). De laatste update van alle documenten is van augustus 2023

Dankwoord:

Dit jaarverslag van ons Genootschap kan natuurlijk niet tot stand komen zonder de grote inzet van onze vrijwilligers en betrokken leden.

Utrecht, 16 maart 2024.